



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 433/2020-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. septembra 2020 prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky Petra Straku o jeho zaujatosti vo veci ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1738/2018 a takto

r o z h o d o l :

Sudca III. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Peter Straka nie je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1738/2018.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky

1. Sudca III. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) Peter Straka prípisom z 25. augusta 2020 v zmysle § 49 ods. 1 a 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi

ústavného súdu, že III. senát ústavného súdu, ktorého je členom, má rozhodovať o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pričom predmetom ústavného prieskumu je okrem iného rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 Co 526/2016 z 18. mája 2016 a v rámci tohto konania zastupoval sťažovateľa JUDr. Jaroslav Čollák, ktorý je zároveň externým poradcom sudcu Petra Straku. S poukazom na § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde preto navrhol, aby ho zákonný senát ústavného súdu vylúčil z konania a rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1738/2018.

2. Pokynom predsedu ústavného súdu Ivana Fiačana z 25. augusta 2020 bolo oznámenie v súlade s čl. IV bodom 1 písm. d) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 pridelené na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde IV. senátu ústavného súdu.

II.

Relevantná právna úprava

3. Zákon o ústavnom súde obsahuje výslovnú právnu úpravu o vylúčení sudcu ústavného súdu z výkonu sudcovskej funkcie v § 49 až § 52.

4. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

5. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa ods. 1 alebo ods. 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

6. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

7. Už vo svojej predošlej judikatúre ústavný súd konštatoval, že z pohľadu ľudskoprávneho, z pohľadu práva na nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) dve previazané stránky nestrannosti a judikatúru k nim rozvíja už viac ako 30 rokov (Piersack v. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok z 1. 10. 1982; Pohoska v. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok z 10. 1. 2012). Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomernými testmi. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to vo všeobecnosti (Olujč v. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (Kinský v. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok z 9. 2. 2012, bod 87). Nestrannosť je vo vnímaní ESLP absenciou zaujatosti či predsudku vo veci, pričom nestrannosť môže byť overovaná už spomenutým subjektívnym a objektívnym testom. Východiskom je subjektívny test, v ktorom sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu, resp. jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Takýmto „opakom“ môže byť sudcom prejavené nepriateľstvo, neznášanlivosť alebo ak si napríklad sudca z osobných dôvodov vyhradí prerokovanie veci pre seba. Požiadavka nestrannosti nemôže byť dostatočne naplnená len subjektívnym testom, ktorý je náročný z hľadiska preukazovania. Na subjektívny test teda plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosti z hľadiska jeho nestrannosti. Tu je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie (ne)strannosti. Podľa ESLP musí byť ustálené, či existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcov, a v tomto zmysle môže mať aj zdanie určitú dôležitosť, pretože „v stávke“ je dôvera, ktorú musia súdy v spoločnosti vzbudzovať, nehovoriac o dôvere

samotných účastníkov konania (Daktaras v. Litva, sťažnosť č. 42095/98, rozsudok z 10. 10. 2000, bod 32). Ústavný súd dodáva, že súčasne s dôverou, na ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti ašpirovať, je cez ňu „v hre“ aj autorita súdnych rozhodnutí.

8. V rámci dôvodov vylúčenia sudcu ústavného súdu ustanovených v § 49 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde je potrebné uviesť, že predpoklady vylúčenia sudcu ústavného súdu opísané ako „pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom“ vzhľadom na okolnosti aplikovateľné v danej veci voči sudcovi ústavného súdu Petrovi Strakovi naplnené nie sú.

9. Ústavný súd po pripojení spisového materiálu vedeného pod sp. zn. Rvp 1738/2018 zistil, že JUDr. Jaroslav Čollák bol právnym zástupcom sťažovateľa, ale podaním doručeným ústavnému súdu 28. novembra 2019 oznámil sťažovateľ zmenu svojho právneho zástupcu, čo zároveň doložil plnomocenstvom z 1. júla 2019 udeleným JUDr. Vladimírovi Filičkovi, PhD. Z uvedeného je zrejmé, že k zmene právneho zástupcu sťažovateľa došlo v tomto prípade ešte pred tým, ako bol sudca Peter Straka menovaný za sudcu ústavného súdu (10. októbra 2019). Teda keď sa advokát JUDr. Jaroslav Čollák stal externým poradcom sudcu Petra Straku, už nebol právnym zástupcom sťažovateľa v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1738/2018.

10. Aplikujúc detailnejší pohľad na potenciálnu nestrannosť sudcu ústavného súdu Petra Straku a uvedený subjektívny a objektívny test, vec v prvom rade nevykazuje explicitnosť a intenzitu predpojatosti, ktorá by spadala pod subjektívny test. Sudca Peter Straka vo svojom oznámení založil svoju potenciálnu zaujatosť iba skutočnosťou, že jeho externý poradca bol v minulosti právnym zástupcom sťažovateľa. Zo samotného oznámenia sudcu Petra Straku nemožno vypožorovať žiadne negatívne alebo pozitívne emócie voči sťažovateľovi alebo záujem rozhodovať o veci sťažovateľa.

11. Vo vzťahu k objektívnemu testu ústavný súd konštatuje, že vzťah sudcu Petra Straku (aj s ohľadom na jeho kolegiálny vzťah k svojmu externému poradcovi) k sťažovateľovi a zároveň bývalému klientovi jeho externého poradcu je vzhľadom na už

opísané okolnosti (bod 9 odôvodnenia tohto uznesenia) príliš vzdialený (aj z časového hľadiska, pozn.) na to, aby založil pochybnosť o jeho nestrannosti v prerokovávanej veci. Ústavný súd podotýka, že ak externý poradca zastupuje sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom, táto skutočnosť je podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na vylúčenie takéhoto sudcu ústavného súdu z konania a rozhodovania v predmetnej veci (napr. III. ÚS 28/2019, IV. ÚS 401/2020, alebo I. ÚS 402/2020). No v prípade, ak je sťažovateľom bývalý klient externého poradcu sudcu ústavného súdu, podľa ústavného súdu už absentuje relevantný vzťah k účastníkovi konania, resp. jeho právnomu zástupcovi, ktorý by bol spôsobilý spochybniť objektívny aspekt nestrannosti sudcu ústavného súdu.

12. Pri skúmaní nestrannosti (subjektívny a objektívny test nestrannosti) sudcu ústavného súdu Petra Straku tak podľa ústavného súdu nateraz neexistuje zistiteľná skutočnosť, ktorá odôvodňuje vznik subjektívnej alebo objektívnej pochybnosti o jeho nezaujatosti vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1738/2018. Podľa ústavného súdu sa ani z pohľadu nestranného pozorovateľa nemôže dôvodne javiť, že sudca ústavného súdu Peter Straka má pomer k účastníkovi konania alebo jeho zástupcovi v predmetnom konaní pred ústavným súdom.

13. Ústavný súd je preto presvedčený, že vnímanie nestrannosti sudcu ústavného súdu v predmetnej veci si nevyžaduje vylúčenie sudcu ústavného súdu Petra Straku z konania a rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1738/2018, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu